

Fundusze Europejskie
dla Podkarpacia

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

PODKARPACKIE
przestrzeń otwarta

Załącznik do Uchwały Nr 102/2430/25
Zarządu Województwa Podkarpackiego
z dnia 15 maja 2025 r.

Raport z samooceny wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego dla Celu Polityki 1 za 2024 r.

Rzeszów, maj 2025 r.

Wstęp

W celu zagwarantowania, że działania współfinansowane ze środków europejskich są zgodne z kierunkami polityk i priorytetów UE, Komisja Europejska nałożyła obowiązek wypełnienia i utrzymania warunków podstawowych przez cały okres programowania.

Dla Celu Polityki 1 (CP 1)) *Bardziej inteligentna Europa dzięki wsparciu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej* warunek podstawowy związany jest z zarządzaniem krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji. Jego wypełnienie analizowane jest poprzez 7 kryteriów wskazanych dla CP 1:

1. Aktualna analiza problemów i przeszkód w dyfuzji innowacji, w tym cyfryzacji;
2. Istnienie kompetentnej regionalnej lub krajowej instytucji lub ciała odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji;
3. Narzędzia monitoringu i ewaluacji pozwalające na mierzenie postępu w osiąganiu celów strategii;
4. Efektywne funkcjonowanie procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO);
5. Działania niezbędne do poprawy krajowych i regionalnych systemów badań i innowacji;
6. Działania wspierające transformację przemysłową;
7. Instrumenty współpracy międzynarodowej.

W związku z obowiązkiem monitorowania wypełnienia warunkowości Departament Rozwoju Regionalnego prowadzi systematyczne działania w celu gromadzenia informacji niezbędnych dla potwierdzenia spełnienia warunku. Zgromadzone w ten sposób informacje z zakresu działań realizowanych w 2023 r. zostały zebrane w postaci *Raportu z samooceny wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego dla Celu Polityki 1 za 2023 r.* Raport ten został przyjęty przez Zarząd Województwa Podkarpackiego Uchwałą Nr 579/12361/24 z dnia 19 marca 2024 r. i przedstawiony następnie podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego program Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 w dniu 27 marca 2024 r.

Analogiczne działania zostały zrealizowane na potrzeby opracowania Raportu za 2024 r. W zgromadzenie informacji włączyły się, podobnie jak w zeszłym roku, Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, odpowiedzialne za realizację zadań związanych m.in. z rozwojem regionu, a także Spółki własne Samorządu Województwa. Dodatkowo zaangażowaniem w przygotowanie merytorycznego wkładu wykazały się również koordynatorzy klastrów odpowiedzialnych za realizację umowy dotyczącej sieciowania współpracy i aktywizacji interesariuszy.

Należy mieć na uwadze, że ze względu na syntetyczny charakter Raportu, przedstawione w nim informacje nie uwzględniają wszystkich działań realizowanych w regionie. Zawarte w nim przykładowe działania zostały opisane w sposób stosunkowo zwięzły z odesłaniem do materiałów i informacji źródłowych.

Zakres działań, szeroki wybór realizowanych instrumentów, a także konsekwentne podejście do ich realizacji w obszarze każdego z kryteriów potwierdzają, że Województwo Podkarpackie podtrzymało wypełnienie warunku podstawowego dla CP 1 w 2024 r., co zostało przedstawione w niniejszym raporcie.

1. Aktualna analiza problemów i przeszkód w dyfuzji innowacji, w tym cyfryzacji¹

Innowacje są czynnikiem kluczowym dla rozwoju gospodarki regionu. Ich wpływ na podnoszenie konkurencyjności przedsiębiorstw jest niepodważalny. W czasach dynamicznie rozwijających się technologii są one również konieczne dla zachowania pozycji rynkowej. Nie wszystkie przedsiębiorstwa mają możliwość prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej we własnym zakresie. Tym większe znaczenie ma proces dyfuzji innowacji i cyfryzacji.

Samorząd Województwa Podkarpackiego, dostrzegając wagę tego zagadnienia, systematycznie poddaje analizie rozwój społeczno-gospodarczy regionu w celu poszukiwania obszarów, które stanowią lub mogą stanowić w przyszłości przeszkody w zapewnieniu skutecznego przepływu i upowszechniania innowacji i cyfryzacji. Działania takie umożliwiają również zaplanowanie działań mających na celu niwelowanie ewentualnych skutków ich wystąpienia.

W tym celu realizowanych jest szereg analiz i raportów eksperckich, m.in. cykliczne *Raporty z realizacji Strategii rozwoju województwa*², jak również *Przeglądy regionalne*³ oraz *Raporty o stanie województwa*⁴. Dokumenty te pozwalają zgromadzić szeroki obraz rozwoju regionu i zidentyfikować zachodzące trendy i bariery. Systematycznie prowadzone są także ewaluacje wpływu środków europejskich na rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Uzyskane w ten sposób wnioski i rekomendacje umożliwiają lepsze dopasowanie instrumentów wsparcia rozwoju regionalnej gospodarki, w tym wzrostu jej innowacyjności.

Istotnym źródłem informacji dot. innowacyjności regionu jest coroczny raport z monitoringu *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030*. W raporcie poddawana analizie jest m.in. pozycja województwa podkarpackiego w europejskim rankingu innowacyjności i czynniki wpływające na osiągniętą wartość Regionalnego Wskaźnika Innowacyjności (ang. Regional Innovation Index). Efektem raportu są wnioski i rekomendacje służące zarówno usprawnieniu systemu monitorowania strategii, jak również lepszemu ukierunkowaniu zaplanowanych w strategii działań mających na celu podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności regionu.

Działalność innowacyjna, w szczególności realizowana w ramach współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem nauki, jest również przedmiotem analiz w ramach badania pn. *Innowacyjne Podkarpacie 2030. Stan i perspektywy współpracy sektora biznesu ze środowiskiem naukowym regionu* realizowanego przez Podkarpackie Centrum Innowacji Sp. z o.o. (PCI) we współpracy z Urzędem Statystycznym w Rzeszowie. Celem przeprowadzonych badań była diagnoza stanu innowacji w małych, średnich oraz dużych przedsiębiorstwach z regionu, zakres współpracy z nauką oraz transfer technologii z uczelni do przemysłu. Wnioski z badania dostarczają ważnych informacji umożliwiających rozwój

¹ Głównym dokumentem referencyjnym, potwierdzającym wypełnienie kryterium jest Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030, rozdział 3.5 oraz 6, a także *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>

² <https://rot.podkarpackie.pl/opracowania-wlasne-rot>

³ <https://rot.podkarpackie.pl/badania-zewnetrzne>

⁴ <https://rot.podkarpackie.pl/raporty-o-stanie-wojewodztwa>

i ukierunkowanie działań podejmowanych przez władze regionu w celu wzmocnienia współpracy między nauką a biznesem.

Obok prowadzonych badań i analiz istotnym źródłem informacji na temat innowacyjności regionu, w tym wyzwań związanych z prowadzeniem działalności badawczo-rozwojowej dostarcza prowadzony w regionie proces przedsiębiorczego odkrywania. Szczególnie istotna jest w tym obszarze aktywa współpraca z klastrami jako organizacjami zrzeszającymi zarówno przedsiębiorców, jak również uczelnie wyższe i instytuty badawcze, umożliwiającą wielokierunkowy przepływ informacji mogących mieć istotny wpływ na kształtowanie regionalnej polityki rozwoju innowacyjności.

Działania w tym obszarze realizowane są m.in. przez Klaster Wschodni Sojusz Motoryzacyjny w ramach spotkań grup roboczych (tzw. ThinkTanków), w szczególności grupy zajmującej się wymianą doświadczeń i wspólnym rozwiązań w obszarach badań i rozwoju. W ramach grupy poruszane są m.in. kwestie związane z uproszczeniem procesów formalnych związanych z realizacją projektów badawczych i rozwojowych, analizą potencjalnych wyzwań i barier we współpracy, mających również wpływ na efektywność procesu dyfuzji innowacji i cyfryzacji wśród członków klastra. Prace grupy mają służyć również wypracowaniu wspólnych rozwiązań w tych obszarach.

Zadania w zakresie analizy barier w dyfuzji innowacji o nieco mniej formalnym charakterze realizowane są również przez inne klastry w regionie poprzez m.in. zbieranie informacji bezpośrednio od swoich członków i opracowywania działań mających na celu niwelowanie ich skutków, np. w postaci szkoleń dostosowanych do zdiagnozowanych potrzeb, akcji informacyjnych itp. Prowadzone są ponadto działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw w nawiązywaniu kontaktów i podejmowaniu współpracy z instytucjami badawczymi.

Realizowane są oprócz tego ciągle, nieformalne konsultacje środowiskowe i obserwacje dotyczące barier w prowadzeniu innowacyjnych działań, które w razie potrzeby przekazywane są Urzędowi Marszałkowskiemu np. podczas cyklicznych spotkań dotyczących polityki wodorowej.

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego jako Instytucja Zarządzająca regionalnym programem operacyjnym w odpowiedzi na zidentyfikowane wyzwania i potencjalne przeszkody związane z upowszechnianiem innowacji prowadził systematyczne nabory wniosków na działania związane z rozwojem innowacji. W 2024 r. podpisana została decyzja o dofinansowaniu projektu własnego „Podkarpackie – Inteligentny Region”⁵, którego jednym z głównych celów jest realizacja działań mających na celu monitorowanie wypełnienia warunkowości dla Celu Polityki 1. Założenia projektu uwzględniają ponadto wzmacnianie współpracy na szczeblu regionalnym, krajowym i europejskim, w tym w zakresie wsparcia dyfuzji innowacji. Projekt zakłada również prowadzenie szeroko rozumianej działalności informacyjno-promocyjnej, mającej na celu budowanie kultury innowacyjności w regionie i jej znaczenia dla rozwoju gospodarki województwa. Tym samym jego realizacja wpisuje się w zakres wszystkich kryteriów wskazanych dla CP 1.

Kontynuowane były działania współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej w zakresie oceny przedłożonych propozycji projektów z zakresu publicznej infrastruktury

⁵ <https://rsi.podkarpackie.pl/podkarpackie-inteligentny-region/>, dostęp 07.04.2025 r.

badawczej, które zostały uprzednio zidentyfikowane jako kluczowe dla regionu. W efekcie tego procesu pozytywną ocenę otrzymały 3 projekty, które następnie mogły ubiegać się o dofinansowanie ze środków programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 (FEP).

W 2024 r. województwo podkarpackie zostało zaproszone do udziału w projekcie REGDUALOSA realizowanym przez Wspólne Centrum Badawcze (Joint Research Centre, JRC) działającym przy Komisji Europejskiej. Region był przedmiotem opracowywanego w ramach projektu studium przypadku dotyczącego rozwoju systemów bezzałogowych powietrznych, w tym zakresie technologii podwójnego zastosowania. Jednym z efektów projektu była identyfikacja potencjału sektora, w tym w zakresie jego innowacyjności i konkurencyjności, a także mocnych i słabych stron oraz potencjalnych zagrożeń jego rozwoju. W toku prac nad studium przypadku wraz z interesariuszami sektora opracowane zostały wnioski i rekomendacje mające stanowić odpowiedź na zidentyfikowane uprzednio wyzwania. Raport stanowiący podsumowanie realizacji projektu, w tym opracowanych studiów jest w trakcie przygotowywania przez JRC.

Powyższe działania wskazują jednoznacznie, że wypełnienie kryterium 1. pozostało utrzymane.

2. Istnienie kompetentnej regionalnej lub krajowej instytucji lub ciała odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji⁶

Samorząd Województwa Podkarpackiego jako lider regionalnego ekosystemu innowacji posiada odpowiednie zasoby i kompetencje niezbędne do koordynacji działań związanych z zarządzaniem strategią inteligentnej specjalizacji. Organem wykonawczym realizującym zadania z tego zakresu jest podobnie, jak w latach poprzednich Zarząd Województwa Podkarpackiego poprzez właściwe departamenty i jednostki podległe.

Zadania związane z wdrażaniem i realizacją celów Regionalnej Strategii Innowacji wykonuje Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego (DRR). W ramach powierzonych zadań Departament prowadzi działania związane m.in. z prowadzeniem procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO), prowadzeniu analiz dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego regionu czy też sieciowaniem i wzmacnianiem współpracy na szczeblach regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Realizowane są ponadto zadania i usługi świadczone na potrzeby rozwoju inwestycji i eksportu przez Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera (m.in. usługi proeksportowe i biznesowe, w tym m.in. fotografowanie terenów inwestycyjnych z wykorzystaniem drona). DRR aktywnie współpracuje również innymi departamentami w celu prowadzenia efektywnej i właściwie ukierunkowanej regionalnej polityki innowacji, w szczególności z:

- departamentami odpowiedzialnymi za wykonywanie zadań związanych z zarządzaniem i wdrażaniem programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 w obszarach badań i rozwoju oraz cyfryzacji (Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym i Departamentem Wspierania Przedsiębiorczości);
- Departamentem Gospodarki Regionalnej odpowiedzialnym m.in. za podejmowanie inicjatyw dotyczących pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie realizacji projektów Województwa;
- Departamentem Promocji i Turystyki m.in. w zakresie rozwoju promocji regionu i rozwoju współpracy międzynarodowej.

Samorząd Województwa jako lider systemu realizuje swoje zadania również za pomocą podległych sobie właściwych instytucji, takich jak:

- Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. (RARR) realizującej zadania z zakresu wsparcia przedsiębiorczości. RARR odpowiedzialny jest m.in. za zarządzanie Podkarpackim Parkiem Naukowo-Technologicznym, którego celem jest udostępnienie podstawowej infrastruktury niezbędnej dla zapewnienia potencjalnym firmom wysokich technologii warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. RARR kontynuuje działalność na rzecz rozwoju w regionie środowiska startupów poprzez

⁶ Głównymi dokumentami referencyjnymi, potwierdzającymi wypełnienie kryterium są: Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030, rozdział 3.4 oraz 7, System innowacji w województwie podkarpackim, Ewaluacja ex-ante Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030, Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027 ; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>

realizację projektu „Platforma Startowa Start in...” finansowanego ze środków Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej. Projekt wspiera powstawanie i rozwój startupów dzięki prowadzonym systematycznie procesowi ich inkubacji. Spółka aktywnie działa również w zakresie wzmacniania współpracy narodowej, co zostało szerzej opisane w ramach kryterium 7;

- Podkarpackie Centrum Innowacji Sp. z o.o. (PCI), którego działalność koncentruje się na rozwoju współpracy badawczo-rozwojowej między sektorem nauki i biznesu poprzez m.in. realizację programu grantowego dla naukowców, upowszechnianie kultury innowacji, prowadzenie platformy ProtoLab oraz mapowanie laboratoriów B+R. Szerzej działalność PCI w tym zakresie została opisana w ramach kryterium 5.
- Podkarpacki Fundusz Rozwoju Sp. z o.o. (PFR) jest odpowiedzialny za zarządzanie instrumentami finansowymi, dedykowanymi głównie wsparciu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w szczególności poprzez ułatwianie dostępu do finansowania. Zróżnicowany system instrumentów finansowych (preferencyjnie oprocentowane pożyczki, w tym m.in. obrotowe, inwestycyjne i prorozwojowe, a także poręczenia), którym dysponuje Spółka, umożliwia podmiotom uzyskać dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania ich działalności.
- Podkarpackie Centrum Nauki „Łukasiewicz” kontynuuje działania związane z popularyzacją nauki i kultury innowacji dzięki szerokiej ofercie programowej powiązanej z inteligentnymi specjalizacjami województwa podkarpackiego.
- Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie odpowiedzialny jest za realizację działań związanych z wzmacnianiem potencjału kadrowego w regionie, w tym podnoszenie kwalifikacji i rozwój kompetencji odpowiadających na potrzeby rynku pracy.

Warunkiem efektywnego zarządzania strategią inteligentnych specjalizacji jest zaangażowanie interesariuszy regionalnego systemu innowacji reprezentujących różne sektory: przedsiębiorstw, nauki, administracji i społeczeństwa. Istotną rolę w tym procesie odgrywają klastry jako organizacje zrzeszające zarówno przedsiębiorstwa, jak również instytucje badawczo-rozwojowe i instytucje otoczenia biznesu. W 2024 r. Departament Rozwoju Regionalnego uruchomił pilotażowe zamówienie publiczne na usługę sieciowania i wzmacniania zaangażowania interesariuszy, w szczególności w obszarach związanych z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami. Po weryfikacji skuteczności prowadzonego pilotażu i koniecznych modyfikacjach planowane jest wdrożenie właściwej usługi. Źródłem finansowania działań w tym zakresie jest projekt własny Samorządu Województwa „Podkarpackie – Inteligentny Region”. Oprócz działań sieciujących, projekt ma na celu m.in. monitorowanie kierunków rozwoju gospodarki regionu, prowadzenie procesu przedsiębiorczego odkrywania czy też wzmacnianie współpracy międzynarodowej.

Działania Samorządu jako lidera ekosystemu innowacji są realizowane także poprzez współpracę interesariuszy tego ekosystemu w ramach Podkarpackiej Rady Innowacyjności (PRI) – organu opiniodawczo-doradczego do spraw weryfikacji, aktualizacji i wdrażania zapisów Strategii Innowacji, powołanego przez Zarząd Województwa Podkarpackiego⁷. Radę

⁷ PRI umożliwia współpracę z przedstawicielami różnych środowisk interesariuszy: przedstawicielami biznesu, uczelniami wyższymi i jednostkami B+R, władz samorządowych regionu i regionalnej administracji rządowej oraz ekspertami ds. innowacji w regionie. Zadania Rady szerzej zostały opisane w kryterium 4.

tworzą przedstawiciele różnych sektorów, o różnorodnym doświadczeniu i wiedzy, dzięki czemu możliwe jest uzyskanie bardziej obiektywnego spojrzenia na potrzeby regionalnej gospodarki i lepsze ukierunkowanie polityki innowacyjności.

Ważnym elementem skutecznego zarządzania procesem realizacji strategii jest wielopoziomowa współpraca na poziomie regionów, krajowym, jak i międzynarodowym. Taka działalność jest systematycznie realizowana przez Samorząd Województwa m.in. poprzez uczestnictwo w grupach roboczych, forach współpracy, Komitetach Monitorujących itp.

Na podstawie powyższych działań uznaje się, że wypełnienie kryterium 2. zostało utrzymane.

3. Narzędzia monitoringu i ewaluacji pozwalające na mierzenie postępu w osiągnięciu celów strategii⁸

Realizacja zadań związanych z monitorowaniem rozwoju gospodarczego regionu, w tym działań służących realizacji Strategii innowacji, jest prowadzona systematycznie od wielu lat. Jej celem jest zarówno lepsze zarządzanie procesem wdrażania Strategii i jej lepszego dopasowania do pojawiających się wyzwań i barier w procesie rozwoju innowacyjności i konkurencyjności regionu. Procesy monitorowania i ewaluacji umożliwiają śledzenie i przewidywanie trendów a poprzez to dostosowywanie w miarę potrzeb instrumentów wsparcia. Pozwalają również na zidentyfikowanie obszarów wymagających dedykowanych pogłębionych analiz.

W 2024 r. opracowany został kolejny raport z monitoringu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030 (RSI WP). Za jego przygotowanie odpowiadał zespół ekspercki firmy LB&E. Raport zawiera szereg analiz dotyczących zarówno innowacyjności regionu na tle Europy i kraju, ale także istotne informacje dotyczące poziomu rozwoju inteligentnych specjalizacji województwa. Najważniejszymi jego elementami są jednak informacje dotyczące realizacji wskaźników przyjętych dla poszczególnych celów strategii oraz wnioski i rekomendacje związane m.in. z ewentualnymi modyfikacjami systemu monitorowania. Wartością dodaną raportu było przedstawienie spojrzenia przedsiębiorców na rozwój specjalizacji dzięki zrealizowaniu badania ankietowego wśród tej grupy respondentów. Wyniki raportu zostały przedstawione i poddane dyskusji podczas posiedzenia Podkarpackiej Rady Innowacyjności. Raport dostępny jest na stronie www.rsi.podkarpackie.pl. W 2025 r. planowane jest opracowanie kolejnego raportu uwzględniającego dane za 2024 r.

Inteligentne specjalizacje województwa podkarpackiego oraz rozwój innowacyjności regionu było jednym z obszarów analizowanych w opracowaniu pn. *Przegląd regionalny. Województwo Podkarpackie 2023*⁹ przygotowanego na zlecenie Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego. We wnioskach zwrócono m.in. uwagę na wyższe niż przeciętnie uprzemysłowienie regionu, które może stanowić podstawę do rozwoju działalności w zakresie zaawansowanych i przełomowych technologii. Zwrócono ponadto uwagę na konieczność pobudzania działalności badawczo-rozwojowej w sektorze publicznym i dalszego budowania sieci współpracy jako podstaw realizacji polityki rozwoju województwa, które są jednymi z celów wskazanych w RSI WP. Raport pozwala na uchwycenie szerokiego obrazu rozwoju regionu poprzez analizę wielowymiarowych danych dotyczących zarówno

⁸ Głównymi dokumentami referencyjnymi w zakresie wypełnienia kryterium są: Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030, rozdział 8.1 oraz rozdział 3.1.7, System monitorowania RIS3 województwa podkarpackiego, Wiodące branże województwa podkarpackiego oraz Strategia rozwoju województwa- Podkarpackie 2030, rozdział IX; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>; <https://www.podkarpackie.pl/index.php/region/strategia>; <https://rot.podkarpackie.pl/index.php/opracowania-wlasne-rot>; , *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027* ;

⁹ <https://rot.podkarpackie.pl/badania-zewnetrzne>

demografii, kapitału społecznego, jak i gospodarki, rynku pracy czy środowiska przyrodniczego.

Informacje w zakresie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności województwa podkarpackiego gromadzone są również na potrzeby Informacji o stopniu realizacji *Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 – Raport Monitoringowy*¹⁰. Dokument ten co roku przedstawiany jest Sejmikowi Województwa Podkarpackiego. Przygotowane analizy, raporty, publikacje dotyczące rozwoju Podkarpacia udostępniane są m.in. na stronie www.rot.podkarpackie.pl.

Dopełnienie funkcjonującego w regionie systemu monitorowania są analizy prowadzone m.in. przez Podkarpackie Centrum Innowacji, w szczególności badanie pn. *Innowacyjne Podkarpackie 2030. Stan i perspektywy współpracy sektora biznesu ze środowiskiem naukowym regionu*¹¹, w ramach którego gromadzone były m.in. dane dotyczące realizacji wskaźników RSI WP przez podkarpackie uczelnie.

Pomocniczym źródłem informacji, uzupełniającym system monitorowania i umożliwiającym zidentyfikowanie obszarów wymagających pogłębionych analiz jest proces przedsiębiorczego odkrywania oraz działalność klastrów związana z gromadzeniem i przekazywaniem informacji i analiz potrzeb interesariuszy regionalnego ekosystemu innowacji. W 2024 roku Podkarpacka Dolina Wodorowa była głównym interesariuszem projektu Project Development Assistance II, który był prowadzony na rzecz Województwa Podkarpackiego. W ramach tego działania dokonano przeglądu i aktualizacji raportu *Podkarpacka Dolina Wodorowa liderem czystej energii w Europie Środkowo-Wschodniej*, w którym wskazano obszary związane z gospodarką wodorową mające wysoki potencjał wzrostowy.

Uwzględniając powyższe uznaje się, że kryterium 3. jest nadal wypełniane.

¹⁰ <https://rot.podkarpackie.pl/opracowania-wlasne-rot>

¹¹ https://naukowcy.pcinn.org/badania-i-analizy/#new_tab

4. Efektywne funkcjonowanie procesu przedsiębiorczego odkrywania¹²

Proces Przedsiębiorczego Odkrywania jest kluczowym czynnikiem warunkującym skuteczne ukierunkowanie i realizowanie polityki innowacyjności. Prawdłowo realizowany proces z zaangażowaniem interesariuszy ekosystemu innowacji pozwala na właściwe zidentyfikowanie potencjałów gospodarczych regionu umożliwiających budowanie przewag konkurencyjnych. PPO jako źródło wiedzy o trendach i kierunkach zmian gospodarczych umożliwia lepsze i bardziej elastyczne dostosowanie instrumentów wsparcia do rzeczywistych potrzeb gospodarki.

Przedsiębiorcze odkrywanie jest procesem, który w województwie podkarpackim realizowany jest nieprzerwanie od wielu lat. Jest ono prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych instrumentów umożliwiających pozyskiwanie niezbędnych informacji i danych z różnych źródeł. Kluczowym źródłem finansowania działań w powyższym zakresie jest projekt własny Samorządu Województwa pn. *Podkarpackie – Inteligentny Region*, w ramach którego jedno z działań zostało dedykowane realizacji PPO.

Do kluczowych instrumentów realizacji PPO wykorzystywanych w regionie należą:

- Działalność Podkarpackiej Rady Innowacyjności, która jako organ opiniotwórczo-doradczy wspomaga Zarząd Województwa Podkarpackiego w podejmowaniu decyzji związanych z realizacją regionalnej polityki innowacyjności i dążenia do osiągnięcia celów RSI WP. W 2024 r. zrealizowane zostało posiedzenie Rady, podczas którego omawiane były m.in. wyniki badania monitoringowego RSI WP, jak również planowane działania z zakresu sieciowania współpracy w ramach pilotażowego zadania realizowanego przez klastry. Przedstawione zostały również inne możliwości wsparcia ekosystemu innowacji w ramach realizowanych przez Samorząd Województwa projektów własnych. Spotkanie było również możliwością do podsumowania dotychczasowej działalności Rady, przedyskutowania obszarów, które mogłyby zwiększyć efektywność jej działań oraz przedstawienia planów na przyszłość.
- Panele inteligentnych specjalizacji są formą spotkań interesariuszy poszczególnych specjalizacji, często realizowaną w formie warsztatów. Ich celem jest wymiana doświadczeń i wiedzy w obszarach szczególnie istotnych dla poszczególnych branż i w miarę możliwości wspólnego wypracowywania rozwiązań, koncepcji projektów, tworzenia nowych inicjatyw. Spotkania mają charakter otwarty, dzięki czemu mogą wziąć w nich udział wszystkie osoby zainteresowane rozwojem danej specjalizacji. Inicjatywy dotyczące zorganizowania panelu najczęściej wynikają z inicjatywy oddolnej, dzięki czemu ich skuteczność i dostosowanie do potrzeb interesariuszy jest większa niż w przypadku spotkań organizowanych odgórnie. W 2024 r. zrealizowanych zostało łącznie 7 paneli inteligentnych specjalizacji, w tym głównie związanych z obszarem motoryzacji i dronów. Spotkania te zgromadziły łącznie ponad 240 uczestników. Do efektów zrealizowanych spotkań należy zaliczyć wypracowanie

¹² Najważniejszymi dokumentami referencyjnymi dotyczącymi wypełnienia kryterium jest Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030, rozdział 3.4 i 7.3 oraz *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>

wniosków i rekomendacji dla władz regionalnych, krajowych i europejskich związanych z potrzebami i ukierunkowaniem rozwoju sektora dronów.

- Metapanele umożliwiają poszukiwanie przestrzeni do współpracy pomiędzy interesariuszami różnych specjalizacji. Podczas tych spotkań poruszane są zagadnienia o charakterze horyzontalnym, łączącym co najmniej dwie specjalizacje. Tego typu spotkania pozwalają na przedstawienie perspektyw różnych sektorów gospodarki na podobny obszar, poszukiwanie ewentualnych możliwości dywersyfikacji działalności czy realizację międzysektorowych projektów. W 2024 r. zrealizowany został 1 metapanel poświęcony kwestiom raportowania zrównoważonego rozwoju. W spotkaniu wzięło łącznie udział 51 osób, które miały możliwość zapoznania się z wymogami dotyczącymi raportowania oraz obowiązkami przedsiębiorców z tym związanymi, a także dyskusji, wymiany doświadczeń i uzyskania porad od ekspertów dziedzinowych.
- Konferencje branżowe i międzysektorowe, w tym realizowane w formule Podkarpackich Forów Innowacji, podczas których poruszane są tematy związane z najnowszymi trendami gospodarczymi i przełomowymi technologiami oraz kwestiami, które mogą w istotny sposób wpływać na rozwój kluczowych dla regionu sektorów gospodarki. W 2024 r. rozpoczęto prace nad przygotowaniem koncepcji wydarzenia związanego z technologiami podwójnego zastosowania. Z uwagi na kompleksowość tematu oraz dynamicznie zmieniające się przepisy związane z możliwościami finansowania działalności w obszarze technologii podwójnego zastosowania, podjęto decyzję o przełożeniu realizacji Forum na późniejszy termin.

Dla efektywności procesu PPO kluczowa jest współpraca i aktywność ze strony interesariuszy. Dlatego też w 2024 r. pilotażowo uruchomiono również inny instrument wzmocnienia sieciowania współpracy polegający na wyłonieniu wykonawcy zadania związanego m.in. z animowaniem procesu przedsiębiorczego odkrywania. W ramach pilotażu ogłoszono zamówienie publiczne na usługę współpracy w zakresie wsparcia sieciowania i aktywizacji interesariuszy. Celem zadania jest zwiększenie aktywności interesariuszy regionalnego ekosystemu innowacji, a tym samym podniesienie jego efektywności. Zadania zostały podzielone na 12 części obejmujących obszary kluczowe dla podkarpackiej gospodarki, a także obszary wykazujące potencjał rozwojowy. Z wyłoniętymi w toku postępowania 5 Wykonawcami zawarto umowy na okres 6 miesięcy. Zakończenie pilotażu planowane jest na maj 2025 r. Po tym okresie podjęta zostanie próba oceny skuteczności prowadzonych działań i podjęta decyzja o ich ewentualnej kontynuacji. Wyłonieni Wykonawcy reprezentujący klastry mają doświadczenie w realizacji procesów sieciujących. Działania mające charakter przedsiębiorczego odkrywania realizowane przez klastry mogą pozwolić m.in. na rozwój nowych kierunków turystyki, dywersyfikację działalności poprzez włączenie się w produkcję technologii podwójnego zastosowania czy zidentyfikowanie nowych inteligentnych specjalizacji regionu.

Kontynuowane są również działania w zakresie udostępnienia wyników badań i analiz, a także informacji o interesujących inicjatywach, możliwościach pozyskania wsparcia itp. na stronie internetowej www.rsi.podkarpackie.pl. Systematycznie realizowane są działania

z zakresu nawiązywania kontaktów i identyfikacji podmiotów, które mogą wzmocnić istniejący ekosystem innowacji.

Uwzględniając ciągłość realizowanego procesu przedsiębiorczego odkrywania, co zostało wykazane powyżej, uznaje się, że kryterium 4. pozostaje wypełnione.

5. Działania niezbędne do poprawy krajowych i regionalnych systemów badań i innowacji¹³

Potrzeba rozwoju systemu badań i innowacji i jego systematycznej jest jednym z kluczowych celów RSI WP. Samorząd Województwa, jako lider ekosystemu innowacji, dąży do zapewnienia warunków służących wzmocnieniu innowacyjności przedsiębiorstw i rozwojowi działalności badawczo-rozwojowej w regionie. Realizowane jest to przede wszystkim poprzez ukierunkowanie wsparcia w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 na działania w powyższym obszarze.

Kontynuowane były działania związane z procesem identyfikacji kluczowych przedsięwzięć z zakresu publicznej infrastruktury badawczo-rozwojowej. Spośród 13 fiszek projektowych przekazanych do oceny Stronie rządowej (tj. Ministerstwu Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego) w 2023 r. do etapu oceny merytorycznej skierowanych zostało 4 fiszki. Proces oceny został zakończony pozytywnie w przypadku 3 fiszek (2 złożonych przez Politechnikę Rzeszowską oraz 1 Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu). Fiszka złożona przez Wyższą Szkołę Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie uzyskała ocenę negatywną. Ponadto trwa nadal proces oceny fiszki przedłożonej przez Uniwersytet Rzeszowski. W 2025 r. planowana jest druga tura procesu identyfikacji kluczowych projektów z tego obszaru.

W związku z powyższym w 2024 r. Departament Wspierania Przedsiębiorczości prowadził prace związane z opracowaniem kryteriów wyboru projektów na rozwój publicznej infrastruktury organizacji badawczych. Nabór został ogłoszony w 2025 r. dla projektów, które uprzednio zostały zidentyfikowane jako kluczowe dla regionu i uzyskały pozytywną opinię strony rządowej.

Ponadto w 2024 r. rozstrzygnięto m.in. nabory na dofinansowanie¹⁴ w ramach Działania FEPK.01.01 *Badania i rozwój*, w tym:

- W ramach typu projektu: *Wsparcie działalności badawczo-rozwojowej* do dofinansowania zostało wybranych 13 projektów na łączną kwotę dofinansowania ponad 49 mln zł;
- W ramach typu projektu: *Budowa potencjału ośrodków innowacji Podkarpackie Centrum Innowacji* do dofinansowania wybrany został projekt dotyczący kontynuacji działań Podkarpackiego Centrum Innowacji na kwotę nieco ponad 60 mln zł.

Dodatkowo ogłoszony został nabór na wsparcie działalności badawczo-rozwojowej, w ramach którego 32 wnioski o dofinansowanie uzyskały pozytywną ocenę formalną i zostały skierowane do oceny merytorycznej.

Rozstrzygnięte zostały również nabory wniosków:

¹³ Podstawowymi dokumentami referencyjnymi dotyczącymi wypełnienia kryterium jest Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030, rozdział 7 oraz *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>

¹⁴ <https://funduszeue.podkarpackie.pl/wyniki-naborow>, dostęp 09.04.2025 r.

- w ramach Działania FEPK01.03 *Wsparcie rozwoju i konkurencyjności MŚP w formie dotacji* do dofinansowania wybrane zostały 54 projekty na łączną kwotę wsparcia niemal 71 mln zł, w wyniku realizacji których ma nastąpić rozwój i konkurencyjność MŚP;
- w ramach Działania FEPK.01.03 *Wdrożenie prac B+R, innowacji przez MŚP* do dofinansowania wybrano 17 projektów (2 projekty w naborze ogłoszonym w 2023 r. i 15 w naborze ogłoszonym i rozstrzygniętym w 2024 r.) na kwotę ponad 25 mln zł.

Ze względu na przyjęte kryteria oceny (np. konieczność wykazania zgodności z obszarami wsparcia inteligentnych specjalizacji wskazanych w RSI; dla projektów badawczo-rozwojowych i przedwdrożeńiowych obligatoryjnym elementem projektu było również wdrożenie lub komercjalizacja wyników prowadzonych prac B+R), ich realizacja służyć będzie wzmocnieniu regionalnego systemu badań i innowacji.

Istotną działalność w kontekście wzmocnienia regionalnego ekosystemu badań i innowacji prowadzi ponadto Podkarpackie Centrum Innowacji. Jak wskazano w kryterium 2. głównym obszarem działalności PCI jest rozwijanie współpracy między przedsiębiorstwami a sektorem nauki. Jest to realizowane wielotorowo¹⁵:

- poprzez funkcjonowanie i systematyczne mapowanie i uzupełnianie Podkarpackiej Sieci Laboratoriów Badawczych i Wzorcujących. Jest to zorganizowane forum współpracy działających w regionie laboratoriów badawczych i wzorcujących, zarówno akredytowanych jak i nie posiadających akredytacji. Na koniec 2024 r. w skład Sieci wchodziło 118 laboratoriów oferujących ponad 1000 usług badawczych. Na dedykowanej stronie zamieszczane są oferty laboratoriów, dzięki czemu przedsiębiorcy mają możliwość szybszego odnalezienia interesującej ich usługi. Oprócz mapowania działalność Sieci obejmuje również podnoszenie kompetencji personelu laboratoriów poprzez działania doradcze i szkoleniowe. Cyklicznie realizowana jest konferencja *Innowacje – Pomiary – Akredytacje*. W 2024 r. wzięło w niej udział ponad 200 uczestników.
- Poprzez realizację programu grantowego skierowanego do naukowców jako wsparcie prac badawczo-rozwojowych. Przedmiotem wsparcia są prace badawcze o wysokim potencjale do wdrożenia lub komercjalizacji. W 2024 r. przeprowadzona została ocena 41 wniosków aplikacyjnych. Ostatecznie do wsparcia zakwalifikowano 10 projektów na łączną kwotę dofinansowania ponad 2,5 mln zł wpisujących się w 3 inteligentne specjalizacje regionu.
- Poprzez funkcjonowanie ProtoLab- warsztaty i pracownie dostępne m.in. dla uczniów i studentów zainteresowanych rozwijaniem i prototypowaniem innowacyjnych projektów. W 2024 r. zrealizowano 24 wydarzenia wspierane przez PCI ProtoLab, w tym m.in. międzynarodowy Hackathon NASA Space Apps 2024, w którym wzięło udział ponad 500 osób. Uczestnicy wydarzenia w ramach 131 zespołów opracowali 118 projektów, z których 10 najlepszych przekazanych zostało do oceny globalnej NASA. Zrealizowano również kolejną edycję programu edukacyjnego Akademia ProtoLab,

¹⁵ Zgodnie z materiałem przekazany przez Podkarpackie Centrum Innowacji

ukierunkowanego na podnoszenie potencjału i umiejętności młodzieży w zakresie m.in. innowacji i nowoczesnych technologii.

Działania PCI obejmują również obszar wsparcia rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez realizację projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Fundusze Europejskie na Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027:

- *Rozwój start-upów poprzez „Deeptech Akcelerator”¹⁶ – program akceleracji prowadzony przez Podkarpackie Centrum Innowacji* -projekt ukierunkowany na przyspieszenie rozwoju startupów posiadających rozwiązania z zakresu zaawansowanych technologicznie innowacji o wysokim potencjale rynkowym. W 2024 r. w ramach I rundy akceleracji przeprowadzono nabór i ocenę wniosków. Spośród ponad 100 przesłanych wniosków wyłoniono po 8 startupów dla każdej ze ścieżek branżowych: zdrowie i innowacyjna żywność oraz ścieżki sector agnostic (obejmująca rozwiązania nieograniczone do jednej branży).
- *Startuj z Pomysłem – InnoStart Hub Polska*¹⁷- jego celem jest wsparcie rozwoju pomysłów biznesowych opracowanych przez innowatorów poprzez realizację indywidualnego planu mentoringowego. W grudniu 2024 r. uruchomiony został I nabór w ramach projektu.

Działalność w zakresie wzmocnienia ekosystemu badań i innowacji realizowana jest również w sposób ciągły przez RARR. Jak wskazano w opisie kryterium 2. Agencja jest odpowiedzialna za zarządzanie Podkarpackim Parkiem Naukowo-Technologicznym, w ramach którego świadczone są usługi wsparcia rozwoju przedsiębiorstw. W ramach Ośrodka Badań i Rozwoju Aeropolis funkcjonuje Laboratorium Materiałoznawstwa i Prototypowania, realizującego działalność badawczo-rozwojową w ramach zleceń zewnętrznych.

W strukturze RARR funkcjonuje zarówno Dział Wspierania Przedsiębiorczości, jak również Centrum Transferu Technologii, realizuje ponadto wspomniany już uprzednio projekt platform startowych- obecnie trwa inkubacja startupów wyłonionych w ramach II rundy oraz nabór do trzeciej rundy inkubacji. Dzięki tym działaniom Spółka oferuje przedsiębiorcom stosunkowo kompleksowe wsparcie na różnych etapach ich rozwoju, działając tym samym na rzecz wzmocnienia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.

W rozwój ekosystemu badań i innowacji wpisuje się również działalność Podkarpackiego Funduszu Rozwoju. Poprzez udzielanie wsparcia w postaci instrumentów finansowych, w szczególności pożyczki obrotowej i inwestycyjnej ukierunkowanych na zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw przyczynia się do rozwoju i wzmocnienia tego ekosystemu.

Samorząd Województwa kontynuuje ponadto współpracę z organami i instytucjami na szczeblu krajowym i regionalnym ukierunkowaną na rozwój szeroko rozumianej innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. Jest to realizowane poprzez udział

¹⁶ <https://akceleratorpci.org/>, dostęp 09.04.2025 r.

¹⁷ <https://innostarthub.org/>, dostęp 09.04.2025 r.

przedstawicieli Województwa w grupach konsultacyjnych, Komitetach Monitorujących programy regionalne i krajowe itp.¹⁸

Ekosystem badań i innowacji jest również jednym z obszarów, wokół których koncentrują się działania realizowane w ramach projektu własnego Samorządu Województwa Podkarpackie – Inteligentny Region. Głównym celem projektu jest wzmocnienie regionalnego systemu innowacji, w tym też w obszarze związanym z działalnością badawczo-rozwojową.

Warto również zauważyć, że działania Samorządu Województwa jako lidera systemu innowacji są uzupełniane i wzmacniane w ramach działań realizowanych przez regionalne klastry, które aktywnie wspierają nawiązywanie i wzmacnianie współpracy w zakresie badań i innowacji pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami naukowo-badawczymi, której efektem jest m.in. opracowanie innowacyjnych rozwiązań wzmacniających konkurencyjność podkarpackich firm.

Po przeanalizowaniu opisanych powyżej czynników Samorząd Województwa Podkarpackiego uznaje, że kryterium 5. pozostało wypełnione.

¹⁸ Przedstawiciele regionu są członkami m.in. Komitetu ds. Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, Podkomitetu ds. wymiaru terytorialnego, Komitetów Monitorujących Programy: Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027, Fundusze Europejskie na Migracje, Granice i Bezpieczeństwo 2021-2027, uczestniczą w pracach Regionalnych Forów Inteligentnych Specjalizacji, spotkaniach roboczych związanych z rozwojem Krajowych Inteligentnych Specjalizacji itp.

6. Działania wspierające transformację przemysłową¹⁹

Transformacja przemysłowa jest jednym z czynników mających istotny wpływ na utrzymanie konkurencyjności regionalnej gospodarki. Zachodzące globalnie procesy związane z coraz większą automatyzacją procesów zarówno produkcyjnych, jak i związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwem obejmują nie tylko firmy innowacyjne, ale również w coraz większym stopniu sektorów postrzeganych jako bardziej tradycyjne. Nie mniejszą rolę odgrywa również transformacja w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. Ich znaczenie dla zachowania konkurencyjności europejskiego przemysłu podkreśla Komisja Europejska w ogłoszonym w 2025 r. *Pakcie dla czystego przemysłu* (Clean Industrial Deal).

Dostrzegając wagę tych procesów, Samorząd Województwa Podkarpackiego podejmuje działania wspierające wdrażanie i rozwój rozwiązań służących szeroko rozumianej transformacji przemysłowej (w tym związanej z dążeniem do redukcji emisji gazów cieplarnianych).

Opracowane zostały regulaminy konkursów oraz kryteria wyboru projektów, których celem jest wsparcie wdrażania rozwiązań w obszarze transformacji przemysłu ze środków programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027. W 2024 r. zostały rozstrzygnięte nabory wniosków w ramach Priorytetu Energia i Środowisko umożliwiające udzielanie odbiorcom końcowym wsparcia w formie instrumentów finansowych (pożyczek i pożyczek z dotacją):

- w ramach działania FEPK.02.02 *Poprawa jakości powietrza* na kwotę dofinansowania ponad 154 mln zł (1 projekt)
- w ramach działania FEPK.02.04 *Odnawialne źródła energii* na kwotę dofinansowania 333,7 mln zł (1 projekt).

Bank Gospodarstwa Krajowego jako wnioskodawca w ramach obu powyższych działań, w 2024 r. zawarł umowę na utworzenie i zarządzanie Funduszem Powierniczym w FEP. Za udzielanie wsparcia w formie instrumentów odpowiedzialni będą Partnerzy Finansujący, którym powierzone zostanie utworzenie i zarządzanie Funduszami Szczegółowymi. Wdrożenie tych instrumentów umożliwi zwiększenie działań w obszarze efektywności energetycznej, reedukacji gazów cieplarnianych, odnawialnych źródeł energii czy przystosowania się do zmian klimatu. Tym samym pozwolą na usprawnienie procesu transformacji regionalnej gospodarki.

Należy również zwrócić uwagę, że uwzględnienie wdrożenia rozwiązań z zakresu Przemysłu 4.0 czy gospodarki cyrkularnej było premiowane dodatkowymi punktami w ramach

¹⁹ Najważniejszymi dokumentami referencyjnymi dotyczącymi wypełnienia kryterium są: *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030*, rozdział 5.1.2-5.1.3, 5.2.2-5.2.3, 5.3.2- 5.3.3, 5.4.3-5.4.4 oraz 6, a także *Handel zagraniczny oraz bezpośrednie inwestycje zagraniczne w województwie podkarpackim w latach 2013-2019*, rozdziały 5.8-5.9 oraz *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>

Działania FEPK.01.03 Wsparcie MŚP w naborach na typ projektu *Wdrożenia prac B+R, innowacji przez MŚP*.

W 2024 r. Województwo Podkarpackie otrzymało tytuł Regionalnej Doliny Innowacji w obszarze związanym z „osiąganiem obiegu zamkniętego”, w tym z dążeniem do ograniczenia zależności od paliw kopalnych. Dzięki udostępnionej na stronie Komisji Europejskiej mapie regionów z tytułem Doliny Innowacji²⁰ możliwa będzie szybsza identyfikacja regionów o podobnych priorytetach, a tym samym szybsze znalezienie potencjalnych partnerów projektów badawczo-rozwojowych związanych z gospodarką cyrkularną.

Samorząd kontynuuje ponadto realizację projektów ze środków Programu Interreg Europa 2021-2027:

- *Uwolnienie zielonej gospodarki wodorowej dla MŚP w Regionach Europejskich*, którego celem jest m.in. ulepszenie instrumentu polityki na rzecz wzmocnienia zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności MŚP i tworzenia miejsc pracy opartego na zielonym wodorze²¹;
- *Zrównoważone obszary chronione jako kluczowa wartość dla dobrobytu człowieka (Sustainable protected areas as a key value for human well-being)*- projekt ukierunkowany jest na poprawę odporności obszarów chronionych między ochroną różnorodności biologicznej a zdrowiem ludzi²².

Ponadto ze środków Programu Interreg Polska-Słowacja 2021-2027 realizowany jest projekt *Od Beskidu Niskiego po Solinę* mający na celu wsparcie przystosowania się do zmian klimatycznych oraz zapobieganie ryzyku wystąpienia klęsk żywiołowych i katastrof na pograniczu polsko-słowackim. Realizacja projektu umożliwi wymianę wiedzy i doświadczeń z partnerami międzynarodowymi oraz poszukiwanie najlepszych praktyk, których zastosowanie będzie służyć rozwojowi regionu.

Ponadto złożony został wniosek o dofinansowanie projektu Inicjatywy na rzecz zrównoważonych innowacyjnych praktyk, odporności i wzmocnienia MŚP z branży turystycznej, który w 2024 r. został zakwalifikowany do dofinansowania w ramach Programu Jednolitego Rynku. Projekt koncentrować się będzie na wsparciu MŚP z branży turystycznej w zakresie wzmocnienia procesu zielonej i cyfrowej transformacji, budowania odpornych ekosystemów turystycznych oraz tworzenia i implementacji koncepcji biznesowych o jak najszerszym zakresie geograficznym.

²⁰ <https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/new-european-innovation-agenda/new-european-innovation-agenda-roadmap/selected-regional-innovation-valleys>

²¹ <https://ewt.podkarpackie.pl/index.php/programy-miedzyregionalne-2021-2027/interreg-ivc/projekty-podkarpackie/1289-unlock-uwolnienie-zielonej-gospodarki-wodorowej-dla-msp-w-regionach-europejskich-2>, dostęp 11.04.2025 r.

²² <https://ewt.podkarpackie.pl/index.php/programy-miedzyregionalne-2021-2027/interreg-ivc/projekty-podkarpackie/1290-greenhealth-zrownowazone-obszary-chronione-jako-kluczowa-wartosc-dla-dobrobytu-czlowieka>, dostęp 11.04.2025 r.

Województwo Podkarpackie jako Członek Wspierający Stowarzyszenie Podkarpacka Dolina Wodorowa znalazło się wśród 15 regionów, które zakwalifikowały się do wsparcia w ramach inicjatywy Projekt pomocy rozwojowej dla regionów (*Project Development Assistance for Regions II*), której koordynatorem jest Partnerstwo na rzecz Czystego Wodoru. W ramach inicjatywy region uzyskał wsparcie firmy konsultingowej w zakresie rozwoju gospodarki wodorowej i budowania przyszłej polityki wodorowej. W wyniku tego wsparcia zaktualizowany został wspomniany w kryterium 3. raport *Podkarpacka Dolina Wodorowa liderem czystej energii w Europie Środkowo-Wschodniej*, który może być wykorzystany jako mapa drogowa dla rozwoju realizowanych w regionie działań związanych z wodorem. Służyć ma również rozwojowi inicjatywy Podkarpackiej Doliny Wodorowej w aplikowaniu o środki finansowe na realizację projektów związanych z wykorzystaniem wodoru.

Przedstawiciele Departamentu Rozwoju Regionalnego UMWP wraz z interesariuszami regionalnego ekosystemu innowacji uczestniczyli w międzynarodowych konferencjach i wizytach studyjnych związanych z obszarem transformacji przemysłowej i gospodarki cyrkularnej (m.in. warsztatach Leading industrial transition, European Hydrogen Week, Deep Tech Summit 2024), które umożliwiły na uzupełnienie wiedzy w zakresie kierunków rozwoju i trendów w obszarze przemysłowej i zielonej transformacji, a także nawiązanie kontaktów, które mogą w przyszłości przynieść efekt w postaci realizacji wspólnych projektów.

Analizując działalność w kierunku transformacji przemysłowej i cyrkularnej należy również uwzględnić aktywność regionalnych klastrów w tym obszarze. Podczas spotkań grup roboczych realizowanych przez Wschodni Sojusz Motoryzacyjny możliwa jest wymiana doświadczeń i najlepszych praktyk m.in. w zakresie zarządzania jakością w przedsiębiorstwie. Ponadto zidentyfikowane zostały nowe obszary tematyczne, którym mogą być dedykowane kolejne spotkania, tj. raportowanie zrównoważonego rozwoju oraz cyfryzacja i sztuczna inteligencja. Obszary te zostały zidentyfikowane jako istotne dla poprawy konkurencyjności regionalnego sektora motoryzacji.

Klasy pełnią również kluczową rolę w zakresie upowszechniania informacji w zakresie perspektyw w obszarze automatyzacji oraz transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej, w tym w szczególności informacji związanych z możliwościami pozyskania finansowania na ten cel. Istotne są również inne usługi świadczone przez klasy m.in. dotyczące wsparcia w zakresie opracowywania dokumentów strategicznych dla przedsiębiorstw w obrębie powyższych obszarów (np. map drogowych czy nowych modeli biznesowych). Takie działania realizowane były m.in. przez koordynatora klastra tworzyw sztucznych Poligen. Mapy drogowe były podstawą do złożenia wniosków o dofinansowanie projektów umożliwiających wdrożenie zaplanowanych działań.

Działania w zakresie popularyzacji rozwiązań z zakresu gospodarki cyrkularnej są wpisane w funkcjonowanie Podkarpackiej Doliny Wodorowej, w tym m.in. poprzez organizację konferencji dotyczących zastosowania wodoru czy prowadzenie strony edukacyjnej na temat technologii wodorowych.

Systematycznie gromadzone są materiały dotyczące kierunków rozwoju technologii wodorowych, umożliwiające ewentualne dostosowywanie działań wspierających wzmocnienie tego obszaru w regionie.

Podkarpackie przedsiębiorstwa reprezentujące sektor turystyki coraz powszechniej wykorzystują rozwiązania z zakresu automatyzacji procesów zarządzania, umożliwiając tym samym usprawnienie obsługi i reedukację dokumentacji papierowej. Podejmowane są też działania mające na celu skrócenie łańcuchów dostaw i wykorzystanie lokalnych produktów, realizując w ten sposób założenia gospodarki obiegu zamkniętego. W 2025 r. Karpacki Klaster Turystyczny planuje ponadto realizację działań edukacyjnych, badawczo-rozwojowych oraz szkoleniowo-doradczych w obszarze zielonej transformacji.

Działalność klastrów, choć nie jest wprost związana z wdrażaniem rozwiązań z zakresu transformacji przemysłowej i cyrkularnej, przyczynia się jednak do przyspieszenia i upowszechnienia tych procesów w regionie.

Biorąc pod uwagę powyższe działania, zarówno Samorządu, jak też podmiotów tworzących ekosystem innowacji, uznaje się, że kryterium 6. pozostaje wypełnione.

7. Instrumenty współpracy międzynarodowej²³

Współpraca międzynarodowa nadal pozostaje kluczowym czynnikiem umożliwiającym wzrost konkurencyjności regionu i coraz częściej stanowiąc jego warunek, stając się tym samym istotnym obszarem dla rozwoju gospodarki całego regionu.

Dostrzegając znaczenie tego obszaru i chcąc wesprzeć jego rozwój Samorząd Województwa Podkarpackiego, wdraża szereg instrumentów, zarówno w postaci uczestnictwa w partnerstwach międzynarodowych, jak i realizacji projektów czy prowadzenia działań wspierających umiędzynarodowienie regionalnej gospodarki.

Kontynuowane są działania związane z uczestnictwem w międzynarodowych sieciach współpracy, takich jak NEREUS (Sieć Regionów Europejskich wykorzystujących Technologie Kosmiczne), która umożliwia regionom włączanie się w realizację europejskiej polityki kosmicznej. Przedstawiciele Samorządu aktywnie włączali się w spotkania sieci, umożliwiając jednocześnie udział w nich regionalnym ekspertom zaangażowanym w kwestie związane z technologiami kosmicznymi.

Realizowana jest ponadto inicjatywa ESA BIC, która stanowi największą sieć inkubatorów kosmicznych w Europie. Oddział w Rzeszowie (drugi w Polsce po Warszawie) ma na celu inkubowanie dwóch startupów zaangażowanych w rozwój technologii kosmicznych rocznie. W 2024 r. zrealizowane zostały dwa kolejne nabory dla startupów, których inkubacja rozpocznie się w 2025 r.

Podjęto ponadto działania mające na celu przystąpienie regionu do ERRIN-międzynarodowej Sieci Regionów Badań Naukowych i Innowacji, której celem jest łączenie regionalnych i lokalnych interesariuszy w obszarze badań i innowacji, a także wzmocnienie wymiaru lokalnego i regionalnego w polityce europejskiej w zakresie badań i innowacji. Uczestnictwo w Sieci stanowić będzie dodatkowy instrument umożliwiający zarówno Samorządowi jak i regionalnym interesariuszom na poszukiwanie i nawiązywanie nowych partnerstw, obszarów współpracy oraz wymiany wiedzy i doświadczenia. Na początku 2025 r. podpisana została deklaracja przystąpienia do ERRIN.

W 2024 r. Departament Wspierania Przedsiębiorczości opracował regulaminy konkursów oraz kryteria wyboru projektów, których celem było wsparcie MŚP w wejściu na nowe rynki zagraniczne w ramach programu FEP 2021-2027 (Priorytet Konkurencyjna i Cyfrowa Gospodarka, Działanie FEPK.01,03 Wsparcie MŚP – Dotacja, typ projektu: Internacjonalizacja MŚP). W ramach powyższych konkursów o dofinansowanie przedsiębiorcy mogli ubiegać się o wsparcie działań w zakresie diagnozy potencjału umiędzynarodowienia, przygotowania do wprowadzenia przedsiębiorstwa i jego oferty na rynki zagraniczne oraz poszukiwania partnerów biznesowych. W efekcie zrealizowanych prac:

²³ Głównymi dokumentami referencyjnymi dotyczącymi wypełnienia kryterium są: *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2021-2030*, rozdział 6 oraz *Raport z wypełnienia przez Województwo Podkarpackie warunku podstawowego pn. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji dla Celu Polityki 1 Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej w ramach Polityki Spójności 2021-2027*; <https://rsi.podkarpackie.pl/documents/>

- Ogłoszono i rozstrzygnięto w 2024 r. nabór nr FEPK.01.03-IZ.00-004/24. Do dofinansowania wybrane zostały 3 projekty na łączną kwotę wsparcia ponad 717 tys. zł;
- Ogłoszono w 2024 r. nabór nr FEPK.01.03-IZ.00-006/24, który został rozstrzygnięty w 2025 r. Wsparciem objęto 5 projektów na łączną kwotę 1,25 mln zł.

Istotnymi instrumentami wzmacniania współpracy międzynarodowej są ponadto projekty własne Samorządu Województwa realizowane ze środków programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027:

- *Wsparcie MŚP w wejściu na rynki zagraniczne*, którego celem jest wzmacnianie obecności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z obszaru inteligentnych specjalizacji na rynkach międzynarodowych. Przedsiębiorstwa sektora MŚP otrzymują wsparcie w postaci dofinansowania udziału w międzynarodowych targach i misjach gospodarczych. W 2024 r. zorganizowano udział przedsiębiorstw w 6 targach, w tym: WorldFood Poland (Warszawa), Collision Conference (Kanada, Toronto), Farnborough International Airshow (Wielka Brytania, Farnborough), Targach Marszynowych MSV (Czechy, Brno), Brema Space Tech Expo (Niemcy, Brema), Aeromart (Francja, Tuluza). Zorganizowano również 2 misje gospodarcze: branży informatycznej do Zjednoczonych Emiratów Arabskich (Dubaj) oraz branży spożywczej do Chorwacji (Zadarska županija). Wybór zrealizowanych przedsięwzięć wynikał z zapotrzebowania zgłaszanego przez podmioty gospodarcze oraz ich zrzeszenia (w tym klastry).
- *Podkarpackie – Inteligentny Region* – jako jedno z kluczowych działań projekt uwzględnia wzmacnianie współpracy, w tym na poziomie międzynarodowym. Zadanie to realizowane jest m.in. poprzez udział w międzynarodowych wydarzeniach, w szczególności związanych z obszarami inteligentnych specjalizacji oraz kluczowych dla kreowania i realizacji regionalnej polityki innowacyjności. Dodatkowym wzmocnieniem tego obszaru jest również umożliwienie uczestnictwa w tych wydarzeniach interesariuszom ekosystemu innowacji. W 2024 r. zrealizowano łącznie 17 wyjazdów na międzynarodowe konferencje, fora i warsztaty (w tym 8 z udziałem 28 interesariuszy). Udział w wydarzeniach umożliwiał zarówno wymianę wiedzy i doświadczeń związanych z realizacją polityki innowacyjności i jej instrumentów, a także nawiązywanie kontaktów i partnerstw międzynarodowych, umożliwiających wspólną realizację projektów.

Samorząd Województwa Podkarpackiego uczestniczy również w międzynarodowych projektach finansowanych ze środków programu Interreg Europa 2021-2027, które służyć mają wymianie doświadczeń i identyfikacji dobrych praktyk, a także ewentualnej modyfikacji kierunków polityki. Obok projektów wskazanych przy opisie kryterium 6. Departament Gospodarki Regionalnej kontynuował realizację projektu *Dane satelitarne i Infrastruktura*

Danych Przestrzennych (SDI) dla zarządzania regionalnego opartego na dowodach, którego celem jest wykorzystanie danych satelitarnych i infrastruktury danych przestrzennych w ramach realizacji zadań publicznych, służących m.in. aktualizacji Strategii klimatycznej. Ze środków tego programu w 2024 r. rozpoczęto realizację projektu *Poprawa polityki rowerowej z uwzględnieniem odporności na zmianę klimatu, dostępności i zwiększania bezpieczeństwa*, które mają na celu poprawę wydajności instrumentów polityki, opracowywania lepszej jakości projektów rowerowych i wdrażanie najnowocześniejszych rozwiązań z zakresu transportu rowerowego.

W 2024 r. złożonych zostało również łącznie 8 aplikacji o dofinansowanie projektów ze środków programu Interreg Europa 2021-2027 (5 przygotowanych przez DGR i 3 opracowane przez DRR), które pozytywnie przeszły etap oceny. W 2025 r. planowane jest rozpoczęcie ich realizacji. Projekty obejmują szeroki obszar zagadnień, które mają istotne znaczenie dla rozwoju regionu, w tym związane z systemem edukacji, dziedzictwa kulturowego, mobilności wzmocnienia integracji osób wykluczonych, długofalowego zarządzania strategicznego, wzmacniania aktywizacji interesariuszy w celu realizacji polityki innowacji oraz podnoszenia standardów obsługi inwestora.

Realizowane są ponadto projekty transgraniczne ze środków programu Interreg Polska- Słowacja 2021-2027:

- *Łączymy pogranicze przez Duklę*- projekt ukierunkowany na udoskonalanie intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym, lokalnym, w tym poprawę dostępu do sieci TEN-T oraz mobilności transgranicznej. Zakres projektu obejmuje realizację inwestycji drogowych zarówno po stronie polskiej, jak i słowackiej;
- *Łączymy pogranicze Karpat Wschodnich*, którego celem jest zapewnienie bezpiecznej infrastruktury umożliwiającej wzmacnianie integracji gospodarczej i społecznej oraz poprawy mobilności transgranicznej. Projekt zakłada poprawę infrastruktury drogowej po obu stronach granicy polsko-słowackiej.

We współpracy międzynarodowej realizowany jest także projekt *Wspólne wyzwania w leczeniu pacjentów z chorobami urologicznymi z wykorzystaniem chirurgii laparoskopowej*, którego celem jest poprawa dostępu do wysokiej jakości leczenia chirurgicznego z zakresu urologii. Źródłem jego finansowania jest program Interreg NEXT Polska- Ukraina 2021-2027.

Należy również mieć na uwadze, że przedstawiciele Województwa Podkarpackiego uczestniczą w pracach Komitetów Monitorujących programy Interreg wspierających współpracę transgraniczną, w tym m.in.: Interreg Polska- Słowacja 2021-2027, Interreg Next Polska-Ukraina 2021-2027, Interreg Europa Środkowa 2021-2027.

Ważnym instrumentem wzmacniania współpracy międzynarodowej jest Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów działające w strukturach Urzędu Marszałkowskiego. W 2024 r. liczba usług wyświadczonych przez podkarpackie COIE wyniosła odpowiednio:

- 34 usługi pro-biz polegające na współpracy z inwestorami krajowymi i zagranicznymi, w ramach których udzielano informacji na temat możliwości uzyskania ulg

podatkowych, dostępnych lokalizacjach inwestycyjnych oraz dostępnej kadrze w wybranych sektorach gospodarki. Ponadto organizowano wizyty inwestorów zagranicznych, podczas których przedsiębiorcy mieli okazję zapoznać się z ofertą inwestycyjną oraz z potencjałem inwestycyjno-gospodarczym województwa podkarpackiego.

- 105 usług pro-eksport (usługi dla przedsiębiorców polskich i importerów zagranicznych).

W zakresie pro-eksport realizowano bezpośrednie usługi informacyjno-doradcze dla firm z województwa podkarpackiego oraz usługi matchmakingowe (kojarzenie lokalnych eksporterów z importerami z UE i spoza Unii), informowano także na bieżąco przedsiębiorców o możliwości uczestnictwa w targach branżowych i misjach, instrumentach wsparcia eksportu, dofinansowaniach z programów UE. Uruchomiony został ponadto newsletter dla przedsiębiorców.

Przedstawiciele Centrum uczestniczyli również w międzynarodowych wydarzeniach o charakterze targowo-wystawienniczym, stanowiących możliwość nawiązywania kontaktów z potencjalnymi inwestorami, a także prezentacji możliwości inwestycyjnych w województwie podkarpackim.

Projekty międzynarodowe realizowane są również przez spółki Samorządu Województwa. RARR realizuje m.in. projekt Enterprise Europe Network dotyczący wsparcia sektora MŚP w wejściu na rynki zagraniczne oraz ich internacjonalizację. Włączenie się w międzynarodową sieć współpracy zwiększa możliwości udziału w realizacji projektów dofinansowywanych ze szczebla unijnego oraz ułatwia klientom RARR w dotarciu do potencjalnych partnerów zagranicznych.

Podkarpackie Centrum Innowacji zaangażowane jest w realizację następujących inicjatyw o zasięgu międzynarodowym:

- Realizację projektu *Projektowanie współpracy dla zrównoważonego biznesu* ze środków programu Interreg Europa 2021-2027, którego celem jest poprawa polityk i budowanie potencjału w zakresie zrównoważonego projektowania i produkcji w obiegu zamkniętym²⁴.
- Realizację projektu *Przyspieszenie transformacyjnej adaptacji do zmian klimatu na rzecz zwiększenia odporności w europejskich regionach górskich* w ramach programu Horyzont Europa w celu zwiększenia zdolności regionów położonych na obszarach górskich i ich społeczności do zmian klimatycznych²⁵.

PCI zostało ponadto wybrane przez Europejską Radę ds. Innowacji do świadczenia usług na rzecz Beneficjentów Rady w ramach programu *The Ecosystem Partnership and Co-Investment Support Programme* w zakresie badań i analiz, oceny innowacyjności technologii o doradztwa w zakresie rozwoju projektu²⁶.

²⁴ <https://pcinn.org/deco-design-collaboration-for-sustainable-business/>, dostęp 14.04.2025 r.

²⁵ <https://pcinn.org/mount-resilience/>, dostęp 14.04.2025 r.

²⁶ <https://pcinn.org/podkarpackie-centrum-innowacji-partnerem-europejskiej-rady-ds-innowacji/>, dostęp 14.04.2025 r.

Działania w zakresie wzmocnienia współpracy międzynarodowej są również aktywnie realizowane przez inne podmioty w regionie, w tym m.in. przez regionalne klastry. Wschodni Sojusz Motoryzacyjny kontynuuje członkostwo w Europejskiej Sieci Klastrow Automotive oraz Sojuszu Kompetencji i Umiejętności Branży Automotive. W ramach działalności klastra przygotowywane są również koncepcje międzynarodowych projektów. W 2024 r. złożona została aplikacja o dofinansowanie projektu *Wzmocnienie regionalnych inwestycji na rzecz rozwoju, wzrostu i doskonałości (BRIDGE)* oraz *zrównoważonych, wysoko wpływowych, technologii przyszłości (SHIFT)* w ramach Międzyregionalnego Instrumentu Inwestycyjnego w Innowacje I3. Celem projektu jest wymiana najlepszych praktyk i narzędzi służących rozwojowi regionów w nim uczestniczących.

Stowarzyszenie ProCarpathia jako koordynator Karpackiego Klastra Turystycznego realizuje projekt *eRural Resilience* w ramach programu Interreg Baltic Sea Region. Jego celem jest wsparcie przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenach wiejskich w rozwoju nowych modeli sprzedaży online lokalnych produktów i usług, a tym samym wzmocnienie e-biznesu.

Z uwagi na szeroki i systematycznie powiększany zakres instrumentów wspierających współpracę międzynarodową uznaje się, że kryterium 7. pozostaje wypełnione.

Podsumowanie

Zgodnie z nałożonym obowiązkiem dotyczącym utrzymania wypełnienia warunków podstawowych, w tym w zakresie Celu Polityki 1. Samorząd Województwa Podkarpackiego poddał ponownej analizie wszystkie 7 kryteriów. Następnie przez ich pryzmat zweryfikowane zostały działania realizowane w regionie, zarówno te inicjowane i realizowane bezpośrednio przez Samorząd, jak również przez interesariuszy regionalnego systemu innowacji.

Syntetyczny opis realizowanych wybranych działań został przedstawiony w poprzednich rozdziałach. Jak wynika z zawartych w nim informacji w regionie konsekwentnie prowadzona jest działalność mająca na celu rozwój innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa. Dla wzmocnienia efektywności tych działań niezbędna jest współpraca zarówno wewnątrzzregionalna, międzyregionalna i międzynarodowa i aktywność interesariuszy regionalnego ekosystemu innowacji. Istotną rolę we wzmacnianiu innowacyjności i konkurencyjności pełni proces przedsiębiorczego odkrywania oparty na dwukierunkowym podejściu i zachowaniu równowagi pomiędzy oddolnymi inicjatywami wynikającymi m.in. z potrzeb rynku oraz w uzasadnionych przypadkach działaniach inicjowanymi odgórnie przez Samorząd Województwa jako lidera ekosystemu innowacji. Takie podejście, stosowane w dużej mierze przez Samorząd Województwa Podkarpackiego wspiera efektywność całego procesu i jego długofalową realizację. Proces ten (z niezbędnymi modyfikacjami w celu zwiększenia jego skuteczności) będzie realizowany również w kolejnych latach.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz po dokonaniu analiz w zakresie dotychczas zrealizowanych działań, jak również tych planowanych do realizacji, Samorząd Województwa Podkarpackiego podtrzymuje wypełnienie warunkowości podstawowej w zakresie CP 1.